

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Cap. II. De Fortitudine & Virtutibus ei annexis, ac Vitiis oppositis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

CAPUT II.

*De Fortitudine, & Virtutibus ei annexis,
ac Vitiis oppositis.*

Q. I. *Quid est Fortitudo, & quanam sunt vitia ei opposita?*

Resp. I. Fortitudo est virtus, quæ animum secundum rectam rationem, & legem divinam moderatur, circa ea, quæ acerbata, & terribilia sunt: ita ut nec pravo timore, nec temeritate quidquam agat, aut omittat contra rectam rationem, & legem divinam: quare moderatur timorem, audaciam, & tristitiam in gravibus malis, & periculis præsertim mortis. Ejus actus sunt aggressio, & perpeffio.

Resp. II. Peccatur contra Fortitudinem per excessum & defectum timoris, & audendi: unde quatuor sunt vitia ei opposita. 1. Timiditas seu timor inordinatus, cum timetur quod, vel quando non oportet, vel plusquam oportet. 2. Animi stupiditas, qui est defectus timoris rationabilis, ut cum quis mala seu pericula non formidat, nec cavet, quæ, vel quando, vel quantum oportet formidare, & cavere. 3. Audacia, seu temeritas, quæ est excessus in audendo vel aggrediendo, quando, ubi, quomodo non oportet. 4. Ignavia, quæ est defectus audendi, ut cum quis non aggreditur vel non sustinet quod, & quando, & sicut recta ratio dicitur.

Q. 2.

Q. 2. *Quænam sunt Virtutes Fortitudini annexæ, & Vitia his opposita?*

Resp. Sunt quinque ejusmodi virtutes, nimirum

I. Magnanimitas, quæ est virtus ad contemptum rerum caducarum, & ad opera magna, ac heroica qua talia in omni virtutum genere inclinans: quare licet versetur circa opera ardua aliarum virtutum, est tamen specialis virtus; quia ad illa inclinat ex motivo proximo sibi proprio, nempe quia sunt magna & ardua, hoc est consentanea animo magno & generoso, ad maximam dignitatem, perfectionem, ad amicitiam, ac filiationem Dei, beatitudinèque destinato, & magnis gratiæ præsiidiis instructo. Ei per excessum opponuntur præsumptio, ambitio, & vana gloria, de quibus dixi in Tract. de peccat. Per defectum verò Pusillanimitas, quæ est vitium, quo quis ex animi parvitate, nimiaque abjectione recusat tendere in id, quod est suæ potentia proportionatum, detrectatque officium, vel res magnas, quibus gerendis aptus est cum auxilio Dei; suamve authoritatem, dignitatem, & privilegia negligit, cum id necessarium vel utile est ad Dei honorem, aut aliorum utilitatem. Est mortale, vel veniale peccatum, prout sub mortali, vel veniali tenetur suscipere id quod detrectat; vel tueri id quod negligit.

2. Humilitas, est virtus, quæ vera nostri cognitione appetitum excellentiæ propriæ secundum rectam rationem & Dei voluntatem moderatur, ne inordinatè extollamur, & inclinatur ad vilitatem nostram, ac subjectionem erga Deum actibus internis, & externis agnoscendam, ac profitendam, atque omnem gloriam, ac honorem Deo ut bonorum omnium auctori tribuendum. Ejus actus præcipui sunt, 1. Agnoscere se ex se ipso nihil esse, nihil habere, sed omnia accepisse à Deo: imò se esse peccatorem, adeoque summâ pœnâ, & contumeliâ dignum. 2. Nihil sibi adscribere, sed se ipsum contemnere, omnem honorem, gloriam, ac laudem Deo ut bonorum omnium auctori attribuere. 3. Neminem contemnere, nemini velle præponi; sed omnes sibi animo præferre, considerando aliorum perfectiones, ac virtutes, sua verò vitia, & peccata, juxta illud. Phil. 2. *In humilitate Superiores sibi invicem arbitrantur.* 4. Subjicere se in omnibus Deo, & Superioribus ut Dei Ministris propter Deum. 5. Laudes, & honores, quantum recta ratio permittit, fugere; ea propter se nunquam querere, nec partis delectari. 6. Contemptus, contumelias, & humiliactiones æquo animo propter Deum exemplo Christi ferre; imò & diligere. 7. In rebus externis, & functionibus, quantum in se est, amplecti semper id, quod est abjectius, & minus honoratum

ratum, habita tamen ratione decori, dignitatis, & officii.

Humilitas est virtus præstantissima, virtutum procreatrix, & radix summæ, ac æternæ gloriæ; juxta illud Christi, *Qui se humiliat, exaltabitur.* Luc. 14. & 18. Estque necessaria ad salutem, imò est fundamentum aliarum virtutum, sicut Superbia est radix omnis peccati. Ei opponitur non solum Superbia, sed etiam inordinata sui abjectio, quæ fit cum injuria, aut neglectu muneris proprii, aut jacturâ statûs sui, vel damno eorum, quibus prodesse debes: ut si pater infra filium, Superior infra subditum exterius se abjiciat; nam humilitas inclinatur ad sui abjectionem juxta rectam rationem, & ut decet. Unde illud Eccli. 9. *Est qui se nimium submittit.*

3. Magnificencia, quæ est virtus inclinans ad magna opera externa magnis sumptibus efficienda, quando recta ratio dicitur, & præcipue ad ea, quæ pertinent ad honorem Dei. Differt à liberalitate, quòd hæc circa sumptus mediocres, & inordinarios, illa circa majores versetur. Ei opponitur per excessum profusio, qua quis majores sumptus facit, quàm ratio dicitur; est mortalis ratione gravis damni proximo illati, ut si propterea debita non solvas, Eleemosynas omittas, &c. per defectum verò parvificencia, qua quis, præ animi angustia, opus magnos sumptus requirens non audeat suscipere, quando oportet, vel susceptum re-

A 5

linquit,

linquit, vel non decorè perficit, est mortalis, si graviter quis ad opus magnum teneatur, v. g. ex voto, promissione, &c.

4. Patientia, qua in rebus adversis mœror temperatur, & mala præsentia æquo animo tolerantur. Ei opponitur per excessum impatientia, qua quis plus justo de malis dolet. Potest esse mortalis ratione scandali, vel mali, quod quis ex impatientia facit, optatve, vel præcepti violati. Per defectum insensibilitas, seu animi durities, cùm quis ob animi stuporem nec propriis nec alienis malis movetur.

5. Perseverantia, seu constantia, quæ inclinatur, & firmatur ad persistendum in opere bono, non obstante molestia ac difficultate quantumvis diuturnâ, quandiu recta ratio dicat. Ei opponitur per excessum pertinacia, quâ quis proprium sensum, vel agendi propositum retinet quando non oportet, vel plusquam oportet: per defectum inconstantia in agendo, quâ quis sine justa causa à bono proposito desistit. Utrâque est mortalis, vel venialis, pro subjecta materia, seu prout gravis, vel levis obligatio violatur. Est autem semper veniale sine justa causa propositum bonum mutare, vel ab eo benè capto desistere in re non præcepta; quia inordinatum est, & contra rectam rationem leviter & sine rationabili causa bonum propositum mutare, vel ab inchoato bono discedere.